

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Set og tænkt under den store Krig (1)

Citation: Larsen, Karl: "Set og tænkt under den store Krig", i Larsen, Karl: *Set og tænkt under den store Krig*, Erslev & Hasselbalchs Forlag, Schetelig's Boghandel, 1915, s. 138.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-larsenk_19-shoot-idm140378515871808.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Set og tænkt under den store Krig

Jeg har nemlig *aldrig* sagt det, Marcus Rubin vil indbilde glemsomme Læsere. »Videnskabsmændene« 139og »Lærerkræfterne« er frit opfundne af Herr Rubin og puttede mig i Skuffen, jeg nævnede dem ikke med et Ord. Og hvad Kunstnerne angaar, var Talen aldeles ikke særligt om danske Kunstnere, men om Kunstnernes Forhold til Freden overhovedet; jeg udtalte kun, at »det er sikkert hyppigere Pengelaveri og Forretningssans, som Freden kaarer og hylder, end egentlig Kunsten, ja Freden har ofte gjort Kunstnerne selv til Pengetrælle og Forretningsslaver — jeg synes ikke, man behøver at se vidt for at opdage *det!*« Nu véd jeg, at Herr Sv. Lange, til hvem disse Ord var henvendte, i kunstnerisk Henseende ser sig ret vidt om og ikke betragter Afstande ud over Kongens Nytorv og Vesterbro som fjerne, hvor det gælder en Udsigt over Kunsts og Kunstneres Forhold til Pengelaveriet overhovedet. Men for Resten kan man udmærket godt blive ved Kongens Nytorv og Raadhuspladsen med Omliggende og dér faa Indtryk af, hvorledes en smuk dansk Kunst i Løbet af netop dette Aarhundrede er gaaet fra Fald til Fald just i Kraft af Pengejageriet — og det ikke indenfor en kortvarig Højkonjunktur- og Spekulationsperiode, men stadigt fremadskridende efter Faldhastighedens Love. Det er den danske Skuespilkunst, en fin Kunst, der endnu i Rubins og min Barndom og yngre Dage skærpede Danskes Sans for Værdien af kunstnerisk Helhed og af Helheden indenfor den kunstneriske Personlighed overordentligt. Den var bleven til i den Periode fra 1814 til ind i Trediverne, som i Rubins Fremstilling af Danmarkshistorien var en »Forarmelsens og Sparsommeligheden«s, 140en »Reaktionens«, den »tvungne Knapheds«, »det offentlige Dødvandes« Tid, med slet Handelsmoral og »talløse Bedragerier« indenfor Embedsstanden.